

Jak univerzita prochází žaludkem

Rektorátní menza se otevřela studentům, jinde si musí donést vlastní příbor

MARTINA ŠARADÍNOVÁ
PAVEL KONEČNÝ

Od jedenácti hodin pospíchají do jídelny ve fakultní nemocnici strávníci – lékaři, medicí, profesori. V rukou či po kapsách mají vlastní příbory a sní o stravenkách. Vědci v Holici dostávají hlad až odpoledne, pokud nemají svačinu z domu, nenají se. A studenti? Po letech půstu mohou do menzy na rektorátu a v Neředíně mají zkušební otevřeno o hodinu déle.

Stravovací návyky na univerzitě nejsou rovnoměrně rozloženy ani v čase ani v požadavcích na kvalitu. Správa kolejí a menz vydá ročně přes sto tisíc obědů zaměstnancům a více než půl milionu porcí studentům. Do těchto čísel se ale nepočítá strava vydaná v jídelně fakultní nemocnice, kde obědvají medicí, vyučující z lékařské fakulty i zaměstnanci Ústavu molekulární a translační medicíny (ÚMTM). A jídelna má své specifikum. Neposkytuje strávnickům příbory.

Kulturní šok

„To, že si musím přinést svůj vlastní příbor, byl pro mě kulturní šok. Dnes už mi to nevádí,“ řekla vědecká pracovnice Marta Khoylou. Občas se přistihne, že si chce příbor vyčistit a odnést i z restaurace.

Zvykl si i profesor Bohuslav Melichar. „Jsou důležitější věci. Léčím závažná onemocnění, takže to беру s nadhledem. Je ale pravda, že nikde jinde

medička Kristína Hrabovská

Prof. MUDr. Bohuslav Melichar, Ph.D.

Mgr. Marta Khoylou, Ph.D.

jsem se s něčím podobným nesetkal,“ přiznal přednosta onkologické kliniky.

S vlastním příborem, který si po jídle umyje ve společné umývárně a zase schová do pytlíku, chodí na oběd i studentka 2. ročníku zubního lékařství Kristína Hrabovská. „Ze začátku mi to připadalo zvláštní, teď už s tím ale nemám problém,“ potvrdila.

Mluvčí fakultní nemocnice Egon Havrant uvedl, že jde o letitý zvyk. „Zaměstnanci si vždy nosili vlastní příbory. Součástí jídelny byly po rekonstrukci na konci devadesátých let. Ale během tří měsíců jich zmizelo tolik, že jejich zbývající množství

nepokrývalo ani jednu otočku ve výdeji jídel. Proto jsme se vrátili k tomu, že strávníci si nosí vlastní příbor,“ řekl Havrant.

Kdo příbor zapomene, může si v kantýně za tři koruny koupit plastový na jednorázové použití.

Zuzana Cibulková z ÚMTM považuje za větší problém to, že zaměstnanci lékařské fakulty nemají na výběr. „Někteří kolegové na dotované obědy do jídelny nechodí a chtěli by mít raději dotaci nahrazenou formou stravenek. Není jim to ale umožněno,“ posteskla si Cibulková. Podle děkana Milana Koláře je problém v tom, že

někteří pracovníci fakulty mají zároveň úvazek v nemocnici. A zpravidla větší. „Nešlo by kontrolovat, zda nemají stravenky a zároveň nechodí do jídelny,“ vysvětlil Kolář.

Situace se stravováním čtyř stovek studentů medicíny a fakulty zdravotnických věd, kteří docházejí do nemocniční jídelny, se vyřeší po rekonstrukci starých Teoretických ústavů. „Mám v plánu tam vybudovat vlastní výdejnu jídel,“ potvrdil proděkan Martin Modrianský. Kapacita přibližně 150 míst u stolu bude znamenat, že se během výdejní doby v jídelně vystřídá až dva tisíce lidí.

Kavárna místo závodního stravování

Omezené možnosti stravování má zhruba 350 pracovníků a přes tisíc studentů v areálu přírodovědecké fakulty v Holici. Poté, co se o půl třetí odpoledne uzavře tamní menza i bufet, musejí se spoléhat na vlastní zásoby nebo dát za vděk sladkým tyčinkám z automatu. Nemohou si odskočit pro jídlo ani do obchodu, i ty nejbližší jsou dosti vzdálené.

„V našem vědeckém centru máme zhruba třicet procent zahraničních pracovníků. Ti mají naprosto jiné stravovací návyky. Pracují často do večera, dopoledne začínají později, a proto jim nevyhovuje oběd v poledne. Po uzavření menzy se tu ale nemají kde najíst. Uvítali bychom, kdyby zde univerzita či fakulta otevřely nějakou kavárnu, kde by se dalo i najíst. Je potřeba, aby zaměstnanci měli také důstojné podmínky pro stravování,“ uvedl Pavel Tuček z Regionálního centra pokročilých technologií a materiálů (RCPTM).

Podle něj není řešením prodloužení pracovní doby menzy. „Museli by nasadit druhou směnu. Zvýšené náklady by se mohly projevit na kvalitě jídel, množství i ceně. V současné době je kvalita obstojná, ale ne za stanovenou cenu. Za ty peníze se dá v centru města najíst určitě lépe. My máme tu smůlu, že se poblíž žádná restaurace nenachází,“ doplnil Tuček, který naopak nešetří chválou na ochotu a vstřícnost personálu v menze.

Pokračování na straně 3

Univerzitně na oběd

Každodenně dávám přednost obědu v restauraci, často tak zvané zelenému. Upřednostňuji pestrý jídelníček místních restaurací před menzou v přesvědčení, že se za totožnou cenu naobědvám důstojněji a kvalitněji. Ne každý má však stravenkové privilegium, a tak je mezi tisíci zaměstnanci univerzity dlouhá řada těch, kteří se stravují v univerzitní závodní kuchyni. Výrazně si nestěžují, někteří jsou i spokojeni a navíc ne každý to má do centra města stejně tak blízko jako já. Nakolik si však všimáme toho, že jsou součástí univerzity i lidé, kteří se ve výdejních menzy nestravují z jiného důvodu, než by byla kvalita jídla. Nosí si svačinu, protože jejich pracovní umístění, netradiční pracovní vytíženost a z toho vyplývající jiný stravovací rytmus neodpovídají tradiční české otvírací době menzy. Nemůžu si pomoci, ale něco mi tu nehráje. Všechny, které jsem totiž jmenovala, jsou součástí jedné univerzity. A ta chce být ve všech směrech elitní a touží po sounáležitosti...

Milada Hronová
redaktorka

Rektory přijal prezident mezi veterány

Prezident Miloš Zeman navštívil minulý týden Olomoucký kraj. V hlavním městě regionu také krátce diskutoval s představiteli vysokého školství, dvakrát více času věnoval středoškolákům na Slovanském gymnáziu.

Netradiční prostředí Veteran Areny jako místo setkání s rektorem a děkany Univerzity Palackého, ale i představiteli Moravské vysoké školy a přerovské Vysoké školy logistiky zvolilo hejtmanství, které prezidentskou návštěvu organizovalo.

„Veteran Arena je unikátní muzeum s úžasnými exponáty. Setkání je spíše přátelské – číše vína, ale samozřejmě se probírá problematika vysokého školství,“ vysvětlila mluvčí kraje Kamila Navrátilová.

Slovanské gymnázium hejtmanství preferovalo proto, že je jeho zřizovatelem. Jednání s akademiky bylo na rozdíl od setkání s gymnazisty neveřejné. Novináři neměli na něj přístup, nenásledoval ani brífink.

Miloš Zeman se ve Veteran Areně detailně zajímal o některé modely starožitných automobilů. V případě Prahy Grand z roku 1929, v níž jezdil Jan Masaryk, se dokonce usadil za volant. Poté usedl ke „svému“ stolu, u ostatních byli akademici.

Foto: PAVEL KONEČNÝ

„Vznesl jsem dotaz ohledně funkčních profesorských míst. Dle mého by to bylo řešení současné rozkolísané situace. Prezident se hluboce zamyslel a potom odpověděl, že s mírnými výhradami by tento návrh podpořil, protože je obvyklý ve všech západoevropských zemích – tedy univerzity si jmenují své profesory sami,“ uvedl k setkání s prezidentem rektor Jaroslav Miller.

Zeman profesorskou kauzu rozvířil loni, když odmítl jmenovat profesorem homosexuála Martina C. Putnu. Před setkáním Miller přiznal, že on sám je na rozdíl od většinového trendu mezi vysokými školami zastáncem udělování profesur na školách.

Dalším tématem rozhovoru s prezidentem byl vztah mezi zaměstnaností a obsahovou strukturou studia. „Prezident ocenil nízkou míru nezaměstnanosti absolventů Univerzity Palackého,“ podotkl Miller.

Setkání bylo v řádu několika desítek minut. Celá prezidentská návštěva trvala tři dny. (caf)

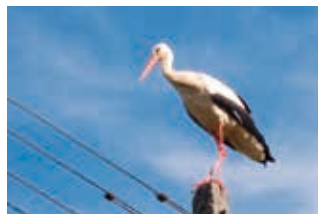
Téměř 31 tisíc přihlášek

Zájem o Univerzitu Palackého nepolevuje. Minulý týden registrovala 30 834 podaných přihlášek ke studiu v akademickém roce 2014/2015. Největší zájem je o studium všeobecného lékařství a práva.

Nejvíce přihlášek přijaly fakulty s velkou škálou oborů, tedy filozofická a pedagogická. U každé z nich to bylo více než osm tisíc. V porovnání s loňskem přijala vyšší počet přihlášek lékařská, přírodovědecká fakulta a fakulta tělesné kultury.

„Vysoký počet uchazečů, který letos pravděpodobně opět překročí číslo třicet jedna tisíc, svědčí o stabilním zájmu o nabízené studijní obory i atraktivnost studia. Jsem rád, že se zúročuje dlouhodobý důraz na kvalitu studia a cílená práce s uchazeči,“ řekl prorektor pro studijní záležitosti Vít Zouhar.

Uchazeči se mohou až do 30. dubna ještě hlásit ke studiu na cyrilometodějské teologické fakultě do bakalářského studijního programu Sociální politika a sociální práce. (map)

ČÁP
Pták roku 2014

2

„NÁMĚT NEŘEKNU!“
Rozhovor s Emilem Viklickým

4

ZÁCHRANA
Jak se táhne stokilový chlap

7

Čáp letí přes moře zas o něco dřív. V Česku jej čeká titul Pták roku 2014

VELENA MAZOCHOVÁ

Návrat čápů z jejich zimovišť je ode dávna vnímán jako potvrzení začátku jara a příslibu nového života. Letos se jeho všeobecná obliba u široké veřejnosti promítla i do výběru ptáka roku, za nějž vyhlásila Česká společnost ornitologická oba druhy – čápa bílého a čápa černého. V polovině března se poslové jara začnou počítat.

K vyhlášení čápa Ptákem roku 2014 vedla ornitology především snaha o obnovení systematického monitoringu životních cyklů čápů, kteří reagují na změny v krajině a jejich ekosystémech v důsledku lidské činnosti a klimatických změn. K volbě přispělo také letošní mezinárodní sčítání čápů bílých, k němuž se připojilo celostátní sčítání čápů černých.

Získané poznatky by měly navázat na detailní dokumentaci, která byla v Česku vytvořena v letech 1980–2005. „Ještě do roku 2005 jsme měli podrobné informace o čápi populaci na našem území. Od té doby se informace shromažďují poněkud chaoticky, nyní je v rámci mezinárodního sčítání šance pravidelný monitoring a informační síť obnovit a získat informace o tom, jak vypadá vývoj čápi populace v posledních deseti letech,“ objasnila Markéta Ondrová, která se vlivu klimatických změn na fenologii ptáků věnuje v rámci svého doktorandského studia na katedře zoologie přírodovědecké fakulty. Jejím modelovým druhem je právě čáp bílý.

„V poslední době se nám už povedlo částečně obnovit informační systém a vytvořit síť krajských a okresních koordinátorů. Každý z nich má na starosti oblast, ve které monitoruje čápi hnízda, a svá data poskytuje centrále,“ popsala Ondrová.

Změny v čase i prostoru

Díky systematicky shromažďovaným údajům mohou ornitologové částečně doložit, jaké změny od osmdesátých let do začátku nového tisíciletí v chování čápů nastaly. Promítají se zejména do měnění času přiletů z afrických zimovišť. „Objevíli jsme, že za těch dvacet let postupně přilétají dřív, v průměru až o pět dnů. Poznají, že teplota na hnízdišti je už přijatelná,“ potvrzuje Ondrová.

Změny se projevují také v souvislosti s lidskými zásahy do krajiny. Kvůli

Foto: MARKÉTA ONDROVÁ

intenzivnímu zemědělství, odvodňování mokřin a zvýšenému používání pesticidů na začátku 80. let čápům ubylo potravních příležitostí, a hnízdili tedy ve vyšší nadmořské výšce. S šetrnějším přístupem ke krajině se v posledních letech zase vracejí zpět do nížin. Svou roli může sehrát i péče ornitologů, kteří ve snaze pomoci čápům při hnízdění instalují podložky a zajišťují i bezpečnost před dráty elektrického vedení.

Mezi hrozby patří také výkyvy počasí. Dramatický úbytek čápi populace nastal v období záplav v roce 1997. „Velká část mláďat se nevyklíhla, protože vejce na hnízdech vinou vytrvalých dešťů prochladla. Také loňské studené jaro přispělo ke snížení počtu vyvedených mláďat, zejména ve středních Čechách,“ řekla Ondrová.

Příroda se podle ní bude vždy nějakým způsobem měnit, je ale důležité určit proč. „Jestli mají tak výrazný vliv změny klimatu, anebo je to jen proto, že chování zvířat odpovídá na nějaké populační cykly nebo na změnu v zemědělství,“ doplnila Ondrová.

Co trvá: čápi věrnost i uvítací rituály

K systematickému pozorování čápů přispívá jejich zvyk vracet se ze svých zimovišť vždy na stejné místo a původní

hnízd. Nejdříve přiletí „pan“ čáp, hnízdo poopraví a čeká, až přiletí samice. „Pak následuje uvítací tanec, kdy oba mávají křídly, zakláníjí hlavu a klapají zobáky,“ popsala fascinující čápi rituál Ondrová.

Čápi věrnost se projevuje i ve vztahu obou partnerů. Spíše výjimečně se stává, že přiletí mladší, rychlejší nebo „hezčí“ samice a zabere místo původní, potom se poperou „ženské“ o „chlapa“. Při bitvě o hnízdo se perou naopak samci mezi sebou. „Ale ve srovnání s celou ptačí říší, která je poměrně promiskuitní, jsou čápi podobně jako labutě téměř monogamní druh,“ zdůraznila Ondrová.

V souvislosti s pevným vztahem k původnímu hnízdišti narůstá čápi hnízdo rok od roku o další dostavby a postupem času se z něj stává pultunový kolos. Může být nebezpečný pro ptáky a ohrozit i statiku podstavce. Pak je třeba hnízdo přesunout na bezpečnější místo, zmenšit jej či upravit.

Energeticky náročná dovolená

Čáp bílý i černý k nám přilétá obvykle v polovině března, během května a června vysedí mláďata, která v polovině července začínají zkoušet své první lety a ke konci srpna se už začínají houfovat.

Mladí odlétají z hnízda dřív, doletí na shromaždiště na migrační trase, kde se setkají se svými „vrstevníky“. Tam je pak doženou rodiče, kteří se k odletu připravují začátkem září. „Mladí na ně čekají, při svém prvním letu do Afriky potřebují ještě věst,“ vysvětluje Ondrová.

Oba druhy čápů táhnou z Česka do teplých krajín dvěma cestami – východní cestou přes Arabský poloostrov nebo ze západnější části republiky přes Gibraltar. Místo doletu závisí na potravních příležitostech, někdy zůstávají na severu Afriky, jindy musí doletět až na jih. Obvykle překonávají vzdálenost kolem 13 tisíc kilometrů.

V teple pobudou jen dva až tři měsíce a koncem ledna letí zpět. „Je to energeticky velmi náročná dovolená a v současné době jsou přelety přes některá území nebezpečné, protože čápi jsou často střeleni jen pro získání lovecké trofeje,“ uvedla Ondrová.

Na svatého Řehoře, čáp letí od moře. A sčítá se

Markéta Ondrová je zapálenou „čápařkou“ už od svých gymnaziálních let. Díky svému nadšení pro čápi řídí se dostala nejen ke studiím na přírodovědecké fakultě, ale i k zajímavé zahraniční stáži na univerzitě v Poznani spojené s výzkumem celé čápi kolonie

v polské vesnici Kłopot. Věnovala se tam zejména pozorování hnízdních zvyklostí čápů, jejich kroužkování i sledování jejich zdravotního stavu a kondice.

„A mám je čím dál raději. Když člověk vyjede nahoru zdvižnou plošinou a podívá do toho čistounkého hnízda a vidí ten pořádek, ty nádherné oči, slyší klapot zobáků, je to zážitek,“ ujišťuje Ondrová. Připouští dokonce, že některé pověry mohou mít něco do sebe. „Po dobu, kdy se čápům odborně věnuji, v mém okruhu známých a přátel opravdu dětí přibývá,“ říká s úsměvnou nadšázkou.

Do terénu by se nejraději znovu vrátila, čeká ji však dokončení doktorské práce. „Snažím se shrnout, vytřídit a vyhodnotit velké množství dat, která jsou k dispozici od všech amatérských pozorovatelů i odborníků. Výsledkem je převedení hnízdních karet do elektronické podoby a vytvoření databáze hnízd s veškerými informacemi o jejich stáří, přesunech či úspěšnosti. Potom budeme mít jednoznačnou, a hlavně podloženou informaci o tom, jestli klimatické změny ovlivňují fenologii čápa a jak se mění areál výskytu,“ popisuje Ondrová.

Čápi patří v Česku mezi ohrožené druhy a jsou chráněni i mezinárodní dohodou o ochraně africko-euroasijských stěhovavých vodních ptáků. Jejich sčítání bude symbolicky spuštěno na svatého Řehoře – 12. března. Letos poprvé proběhne pomocí webových stránek *cap.birdlife.cz*, která umožní průběžnou komunikaci pozorovatelů s organizátory – Českou společností ornitologickou, Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR ve spolupráci s Lesy ČR a Českým svazem ochránců přírody.

Markéta Ondrová, doktorandka na katedře zoologie.
Foto: VELENA MAZOCHOVÁ

Vědci pronikli do struktury unikátního proteinového superkomplexu rostlin

Biofyzici a biochemici z Centra regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum (CRH) odhalili strukturu proteinového superkomplexu, který se nachází uvnitř chloroplastů a pomáhá rostlinám přecházet nepříznivé podmínky. Významný příspěvek k poznání fungování rostlin za stresových podmínek letos otiskl odborný časopis Plant Journal.

„Provedli jsme strukturní charakterizaci jednoho z proteinových superkomplexů, fotosystém I – NAD(P)H dehydrogenázy, který patří k funkčním jednotkám fotosyntetického aparátu rostlin. Podstatná část práce byla zaměřena na izolaci tohoto superkomplexu, protože za běžných podmí-

nek je jeho množství v rostlinách relativně malé. Koncentrace superkomplexů narůstá při stresových podmínkách,“ uvedl Roman Kouřil z oddělení biofyziky CRH.

Podle něj bylo nutné nejdříve najít optimální způsob izolace superkomplexu v přirozeném stavu a následně provést jeho strukturní charakterizaci pomocí jednočásticové transmisní elektronové mikroskopie a obrazové analýzy.

„Je to první odhalená struktura tohoto superkomplexu. V minulosti byl již izolovaný, ale ne zřejmě v dostatečné míře. My jsme jej dokázali získat v dostatečném množství potřebném pro strukturní analýzu. Ta ukázala, z jakých komponent se superkomplex skládá a jak spolu jednotlivé části interagují,“ uvedl vedoucí oddělení biofyziky CRH Petr Ilík. Izolaci provedli vědci na ječmenu, který je vzhledem k rychlému růstu oblíbenou modelovou rostlinou.

Pomáhá rostlině přežít stres

Izolovaný superkomplex se uplatňuje zejména tehdy, když jsou rostliny vystaveny stresovým podmínkám, tedy například vysoké intenzitě světla či vysoké teplotě. V takových případech rostliny fungují odlišně než za optimálních podmínek a začnou vyrábět látky, jež potřebují k životu, záložním způsobem.

Analýzu provedli výzkumníci ve spolupráci s pracovištěm v Nizozemí, kde Kouřil pracoval téměř devět let. V současné době se metoda strukturní analýzy pomocí elektronové mikroskopie zavádí i v Olomouci, kde již mají odborníci k dispozici potřebné zázemí. „Plánujeme spolupráci s Regionálním centrem pokročilých technologií a materiálů, kde potřebný transmisní elektronový mikroskop již mají. Obrazovou analýzu budeme provádět u nás na oddělení biofyziky,“ uvedl Kouřil.

Zahraniční partneři stojí o spolupráci

Výsledky několikaletého bádání otevírají zdejším vědcům další možnosti spolupráce. Na loňské konferenci v USA ji navázali s předním japonským pracovištěm, které tyto superkomplexy studuje na huseníčku rolním. „Mají zájem o to, abychom prováděli strukturní analýzu superkomplexu na mutantech huseníčku a zjišťovali důležitost jednotlivých podjednotek při formování superkomplexu,“ prozradil Kouřil.

Olomoučtí badatelé ale mají i další cíle. Chtějí izolovat nejen tento, ale i další proteinové superkomplexy v co možná nejvíce přirozené podobě. Tedy tak, jak se vyskytují v membránách. „Snažíme se najít metody, které budou pro

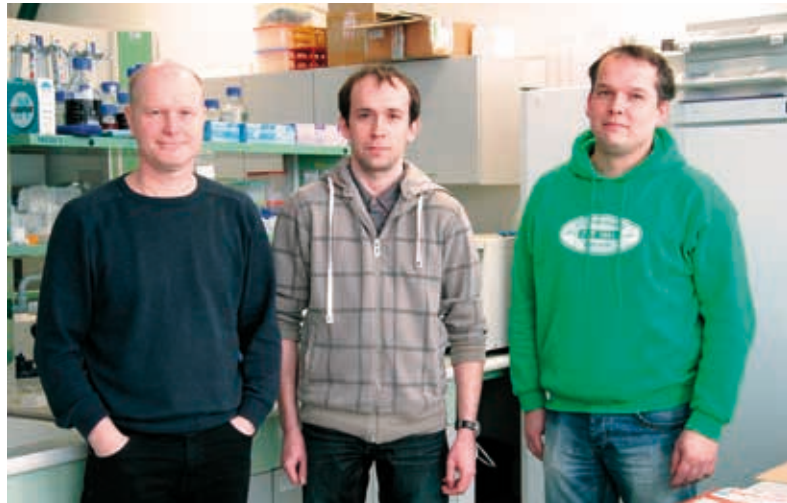
superkomplexy velmi šetrné. Jednou z nich je takzvaná bezbarvá nativní polyakrylamidová elektroforéza. Snažíme se optimalizovat její podmínky tak, aby-

chom z tylakoidních membrán chloroplastů dostali superkomplexy co nejméně porušené. To je docela věda,“ uzavřel Ilík. (srd)

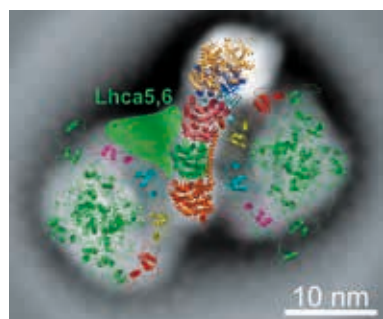

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Výzkum byl spolufinancován grantem MŠMT CZ. 1.07/2.3.00/20.0057 – Rozvoj a internacionalizace biofyzikálního výzkumu na Přírodovědecké fakultě UP v Olomouci

Profesor Petr Ilík, doktorand Lukáš Nosek a biofyzik Roman Kouřil v laboratoři Centra regionu Haná.
Foto: PAVEL KONEČNÝ

Strukturní model superkomplexu fotosystému I – NAD(P)H dehydrogenázy. Vizualizace: CRH

Pět dní v roli vítězů...

VELENA MAZOCHOVÁ

Zhruba pět dní trvala radost studentů olomouckých práv z vítězství v národním kole soutěže simulovaných soudních jednání Jessup 2014. Do celosvětového klání ve Washingtonu se z prvního místa kvalifikoval tým Univerzity Karlovy. Olomoucký tým pojede jako druhý.

Národní kolo soutěže Jessup International Law Moot Court Competition proběhlo 21. února v Brně v budově Ústavního soudu. Jeho zasedací místnosti se na jeden den proměnily v jednací sály Mezinárodního soudního dvora, před nímž v rolích obhájců dvou fiktivních přímořských států stanuly týmy právnických fakult Univerzity Palackého a Univerzity Karlovy. Tématem 55. ročníku soutěže bylo mořské právo.

Za vítěze byli ještě téhož dne vyhlášeni reprezentanti olomouckých práv Renata Burdová, Tomáš Zimolka, Ivana Procházková a Bohdana Pagáčová. Po následném přezkoumání přepočtu získaných bodů se nejlepším týmem českého kola definitivně stali studenti Univerzity Karlovy, kteří o týden později obdrželi diplom vítězného týmu.

Skvělý výkon nelze odejmout

Radost z úspěchu a zadostiučinění za vynaloženou práci po pěti dnech vystřídal zklamání. „Zpráva o změně rozhodnutí přišla v den, kdy se na facebooku teprve objevila informace o našem vítězství, takže jsem ke gratulacím dodávala, že vlastně není k čemu,“ popsala členka olomouckého týmu Bohdana Pagáčová.

„Určitě to ale není zklamání, kvůli kterému bychom plakali po nocích. Se svým výkonem jsme spokojeni a účast v soutěži byla skvělá zkušenost. Je to něco, co nám už nikdo nevezme,“ dodala Ivana Procházková.

Stříbrný olomoucký tým (zleva): Renata Burdová, Tomáš Zimolka, Ondřej Svaček (team advisor), Bohdana Pagáčová a Ivana Procházková v budově Ústavního soudu v Brně. Foto: CLPD

Olomoučtí studenti prohráli těsně, rozdílem 17 bodů, které představují pouhé 1,1 procenta celkového bodového hodnocení. „Myslím, že se to v historii soutěže ještě nepříhodovalo, ale chyba se může stát. Výsledek pochopitelně akceptujeme, těšit nás může alespoň získání ocenění nejlepšího řečníka pro Renatu Burdovou,“ uvedl odborný asistent olomoucké katedry ústavního práva a mezinárodního práva veřejného Ondřej Svaček, který celý tým doprovázel v roli poradce.

O šanci potvrdit své schopnosti v mezinárodní konkurenci studenti ale nepřišli. Obhájit svou původní první pozici ve Washingtonu budou moci díky pravidlům, která účast „stříbrných“ týmů umožňují. Nutnou finanční podporu studentům zajistila jejich fakulta.

Omluva za chybnou interpretaci výsledků

Za politováníhodné pochybení se organizátoři soutěžícím omluvili a vyjádřili lítost nad dramatickým závěrem soutěže. Hlavním důvodem byla podle jejich vyjádření dezinterpretace jednoho ze

soutěžních pravidel, jež stanoví postup vyhodnocení přidělených bodů.

„K přehodnocení výsledků jsme byli nuceni vzhledem k chybě ve výpočtu. K vyhodnocení totiž nestačí pouhý součet, ale jde o poměrně složitou sekvenci několika úkonů, která byla provedena chybně,“ vysvětlila členka organizačního výboru Martina Grochová.

Výkon olomouckého týmu byl podle ní hodnocen jako úctyhodný, na vítězství však přidělené body nestačily. „Nedošlo tedy k tomu, že by byly dodatečně některému z týmů body přiděleny nebo jinému odebrány,“ zdůraznila Grochová.

Exotická fikce

Tvůrci případu letošního ročníku soutěže se zaměřili na mořské právo. Exotické fikci odpovídaly i názvy dvou smyšlených přímořských států – Ritania a Amalea, jejichž práva soutěžící hájili ve dvou kolech, v nichž se vystřídali v rolích strany žalující a žalované.

Argumentační schopnosti a pohotovost museli prokázat při řešení složitého případu, v němž hrál roli vrak lodi naložené poklady a potopený na území nikoho, vzácná ryba vyhubená v dů-

sledku nešetřné těžby i jistý pan Oscar de Luz dopadený po pronásledování na moři a souzený cizím státem. „Byl to komplikovaný případ dvou států, které sdílejí průliv, v němž došlo k několika událostem. Protože nenašly konsensus, předložily je Mezinárodnímu soudnímu dvoru,“ objasnila Procházková.

I s takto obtížnými právními otázkami si podle mínění soudců písemné i ústní části národního kola dokázali letošní soutěžící výborně poradit. Členka olomouckého týmu Renata Burdová ohromila svým řečnickým uměním, pražští studenti práv zase excelovali ve svém písemném podání.

Získané zkušenosti jsou podle mínění olomouckých studentek užitečné hned v několika ohledech. Kromě vylepšení argumentačních a prezentačních schopností se naučily pracovat s databázemi, vyhledávat příslušné zdroje a zdokonalily si právníckou angličtinu. „Navíc musel být dodržen protokol Mezinárodního soudního dvora včetně formálního oslovení a člověk musel zůstat v klidu a být si jistý svým názorem,“ doplnila Procházková.

Na stříbrné přičce popáté

Studenti právnícké fakulty Univerzity Palackého se prestižní mezinárodní soutěže Jessup zúčastnili už popáté. Pokaždé přitom obhájili vynikající stříbrnou pozici. Možnosti absolvovat mezinárodní kolo z druhého místa využil olomoucký tým už v roce 2012.

Mezinárodní soutěž Philip C. Jessup Moot Court Competition patří mezi největší a nejprestižnější soutěže v oblasti mezinárodního práva veřejného. Letošní národní kolo zajišťovalo Centrum pro lidská práva a demokratizaci ve spolupráci s Ústavním soudem a advokátní kanceláří White & Case. Celosvětové finále ve Washingtonu proběhne pod taktovkou organizace ILSA – International Law Students Association ve dnech 6.–12. dubna.

Anketa

KDE A JAK NEJČASTĚJI OBĚDVÁTE?

Zdenka Jechová 3. ročník PdF

Když jsem byla na koleji, stravovala jsem se v menze. To však bylo pouze první rok studia. Pak jsem si začala vozit jídlo z domova a někdy si i vařit sama. Měla jsem totiž pocit, že se menza zhoršila. Dnes si do menzy někdy zajdu, ale snažím se stravovat zdravěji. Nemám ráda smažené potraviny a knedlíky, upřednostním vždy těstoviny a saláty.

Tereza Tomanová 1. ročník FF

Stravuji se v menze. Myslím si, že za nabízenou cenu je jídlo dobré. Nemusím moc tradiční českou kuchyni. Mám ráda špagety, ravioli a lazaně.

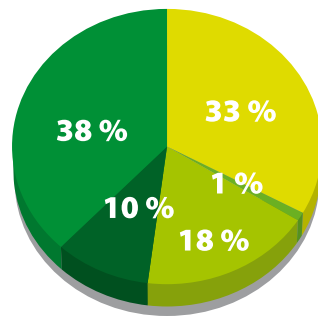
Jiří Hubinka 4. ročník FF

Kupuji si jídlo v obchodě, především pečivo a ovoce. Jím v podstatě všechno, ale do menzy nechodím. Nemám na to jednoduše finance. Patřím do rodiny, která je řazena ke slabší sociální skupině.

Vojtěch Pavlík 5. ročník PF

V menze se nestravuji. Raději si vařím na privátě. Včera jsem si připravil například thajské kari. Do menzy se mi nechce, jednoduše doma mi chutná víc. Je to sice dražší, ale zatím to finančně zvládám. Peču si třeba kuřecí křídýlka, připravuji čočku. Vaření je vlastně můj koníček.

Kde a jak nejčastěji obědváte?

- ☒ Hlavně v menze
- ☒ Obvykle v bufetu
- ☒ Nosím si svačinu
- ☒ V restauraci
- ☒ Nejčastěji neobědvám

Neobědvám

Ze 303 odpovědí v anketě na Žurnálu Online vyplynulo, že 115 lidí zpravila vůbec neobědvá. Šlo o nejpočetnější skupinu „hazardérů“ se zdravím. Proč nestihnou oběd ani v menze, k níž se hlásila stovka odpovídajících, není jasné. Každopádně menza v univerzitním stravování kraluje.

Stravování v bufetu přiznali jen tři lidé. Naopak 55 respondentů mělo v době kliknutí v ruce nebo v tašce vlastní svačinu. Třicítka odpovědí zvolila restauraci. To byli patrně šťastlivci, kteří mají k dispozici stravenky.

V nové anketě se vás ptáme na vztah k soutěží krásy. Patří na akademickou půdu? Odpovězte na www.zurnal.upol.cz (brz)

Jak univerzita prochází žaludkem

Dokončení ze strany 1

Děkan fakulty Ivo Frébort si je výhrad vůči menze vědom. I k němu se donesla kritika řady lidí, kteří nejsou spokojeni s nabídkou jídel ani jejich kvalitou. „V porovnání s tím, co jsem viděl v zahraničí, naše menza nabízí sice velký výběr jídel, ale na úrovni typického českého závodního stravování, které radě lidí včetně mě samotného nevychází. Rozšíření provozních hodin při stávající nabídce by nic neřešilo. Kavárna-bistro v Holici by byla fajn. Budu se ji snažit dát do plánu revitalizace areálu,“ přislíbil Frébort.

Kompromis na dobu určitou

Správa kolejí a menz se snaží chovat ekonomicky. Když v Neředíně poklesl odpolední výdej jídel, okýnko otevřené do večera se před pár měsíci zavřelo už ve tři hodiny odpoledne.

„To byl velký problém pro spoustu studentů, kteří mají do tří hodin a zároveň problém najít chvíli volna na oběd. Nejde jen o studenty fakulty tělesné kultury, ale také o všechny ubytované, včetně cizinců,“ popsal za studentskou obec Josef Kaštil. Za ideál by považoval nechat otevřeno do pěti hodin. Jenže to by menza musela nasadit další pracovní sílu.

„Po půl šesté už tam moc lidí nechodilo a skutečně to nebylo rentabilní. Teď je menza zkušebně otevřena do čtyř hodin. Je to sice jen o hodinu déle než do

tří, ale vyřeší to ten základní problém. Je to ústupek, kompromis na dobu určitou,“ prohlásil Kaštil.

Jak potvrdila ředitelka Správy kolejí a menz Božena Pirklová, o hodinu déle se jídlo v neředínské menze vydává jen v úterý, středu a čtvrtek. „Zatím zkušebně do konce června. Pak přijde ke slovu vyhodnocení. Pokud bude ze strany studentů zájem, tak se prodloužená doba zachová,“ zdůraznila Pirklová, která prodloužení otevírací doby označila za vstřícný krok.

Dosud zakázaný prostor

Už měsíc mohou studenti obědvat na místě, kam dosud mohli sotva nakouknout. Menza pro akademiky a zaměstnance rektorátu v Křížkovského ulici jim nyní otevřela svou bránu. I zde je důvodem ekonomika provozu. Dotace na studentskou stravu se od státu snížila a energetiky náročnému provozu stoupají režijní náklady.

„Tím, že se odstěhovala část filozofické fakulty kvůli rekonstrukci, začal klesat zájem o obědy, uvolnila se kapacita pro studenty. Není za tím jejich tlak nebo požadavek jako v Neředíně,“ vysvětlila Pirklová. Rektorát ní menza by mohla denně vydat přes čtyři stovky jídel, nyní je zhruba na polovině.

Denně sem zajde poobědvat asi třicet studentů. Mezi nimi i Daniel Trombik. „Jsem tady počtvrté, líbí se

mi to, protože to mám jen pár kroků. Studuji na filozofické fakultě a bydlím nedaleko na Stojanově koleji,“ pochvaloval si změnu Trombik. Jídlo je podle něj svou kvalitou stejné jako v centrální menze, objednává si ho přes internet. „Volím raději obědy, ne minutky, jsou pro mě výhodnější,“ vysvětlil Daniel Trombik.

Pirklová potvrdila, že menza by měla zůstat přístupná pro studenty i po rekonstrukci fakulty. „Ekonomicky je sledováno a vyhodnocováno pět menz. Všechny s výjimkou Křížkovského jsou plně využívány,“ uvedla ředitelka.

I v univerzitních menzách se občas ztratí příbor, miska, nebo pod-

nos. Výjimečný excus ale Správu kolejí a menz nevedl k tomu, aby příbory strážníkům vzala.

V menze na třídě 17. listopadu bývá v nabídce až 25 druhů jídel. Mezi favority v menu patří svíčková, smažené řízky, ale i zvěřinové guláše a jiné speciality. Zvyšuje se neustále zájem o zeleninové studené i teplé obědové saláty. „Velký zájem je o skládanou stravu, kdy si student přímo volí z nabídky obsah svého talíře,“ podotkla Pirklová.

Nejsilnější odběry jsou tradičně v říjnu a listopadu. V týdnu jsou to úterý, středa a čtvrtek, kdy se v menze uvaří až pět tisíc teplých jídel denně.

Daniel Trombik v menze na rektorátu.

Foto: PAVEL KONEČNÝ

„Námět na novou operu mám, ale neřeknu! Dobré nápady se kradou“

MILADA HRONOVÁ

Emil Viklický oslavil v listopadu v Olomouci své pětadesátiny. Na konci února vydal v německém vydavatelství ACT Music nové CD moravských lidových písní a o víkendu obdržel Cenu Alfréda Radoka za hudbu k inscenaci Kabaret Shakespeare. Absolvent přírodovědecké fakulty, mezinárodně uznávaný jazzový pianista a skladatel světového formátu je také autorem tří oper.

Debutoval jste s albem V Holomoci městě v roce 1978. Stejnomenou kompozici obsahuje i Vaše nová deska. Vracíte se často k Olomouci? Nové album, které vydalo německé ACT Music, vyšlo ve spolupráci s Jiřím Mrázem pod názvem Duo Art: Mraz & Viklický – Together Again a obsahuje lidové písně, které jsem upravil. Jsou v něm nejen mé skladby, ale také upravené skladby Leoše Janáčka. Celkem jde o jedenáct skladeb, přičemž jedenáctou album uzavírám titulní kompozicí z debutového alba V Holomoci městě z roku 1978.

V Olomouci jsem nedávno oslavil pětadesátiny. S Moravskou filharmonií, pro niž jsem složil skladbu Obrazy pro orchestr, které v Redutě zazněly ve světové premiéře a s dirigentem Timothym Hankewichem, jsem před několika měsíci strávil v Olomouci ne jeden den a večer. Bylo to v době, kdy Moravská filharmonie navíc přivezla jedinečné koncertní křídlo renomované firmy Steinway.

Co bylo Vaší inspirací pro tvorbu hudby ke Kabaretu Shakespeare?

Režisér Jan Nebeský mne požádal, zda bych nechtěl napsat hudbu k jeho inscenaci. Sonety W. Shakespeara jsou krásné textově, zejména v překladu Martina Hilského. Nemohl jsem odmítnout.

Emil Viklický a nový nástroj v Redutě.

Foto: MILADA HRONOVÁ

Jak se vlastně jazzový pianista dostane k opeře?

Kdyby mi ještě v roce 1998 někdo řekl, že budu mít s odstupem čtyř let tři opery, byl bych první, kdo by se smál. Už v roce 1999 jsem ale přemýšlel o tom, že bych rád po krátkých jazzových tématech napsal něco tak zvaně většího. Měl jsem zkušenosti ze spojení dramatu a hudby, psal jsem filmovou hudbu, věnoval jsem se hudbě pro animované filmy a fascinovalo mne drama a s ním skladatelé, kteří jej dokázali vytvořit – Leoš Janáček a Benjamin Britten.

Kdy vzniklo Vaše první libreto?

V době válečného konfliktu v Bosně. Tehdy jsem přemýšlel, jestli vůbec existuje nosné téma pro soudobou operu a jeden novinář vzpomněl na obvinění českých vojáků ze znásilnění americké

seržantky. Uvědomil jsem si, že vyprávěný příběh je jakousi paralelou k antické tragédii Faidra, a vznikl nápad na libreto mé první opery.

Je těžké dostat se v současné době do operního byznysu?

Nevím. Já napsal libreto Faidry, poslal jej do soutěže a ono vyhrálo. Následující čtyři roky jsem pak z tohoto byznysu nevypadl. Opery Oráč a smrt a Máchův deník jsem psal na zakázku. Za zmínku snad stojí ještě mé autorství k melodramatu na texty Václava Havla The Mystery of Man.

Říká se, že je opera dřina. Jak se dnes vlastně píše?

Je to dřina. Mnoho stran, na nichž děláte černé tečky. I když píšu partitury i na počítači, stále dávám přednost psaní

rukou. Napišu tak partituru stále rychleji. Jsem si vědom, že je to trochu můj generační problém. Studenti konzervatoří se dnes učí psát partitury v hudebních programech, například v Sibeliovi nebo ve Finale, ale já k těmto programům mám výhrady. Zatím mi totiž nemožní všechno to, co potřebuji.

Jak moc Vás opera baví?

Základem mé druhé opery Oráč a Smrt byl text Jana ze Žatce z roku 1401. Text je úžasný, protože podle mne vnímá současnou dobu. Spor mezi Oráčem, mladým hochem, otcem dětí, kterému zemře žena, a smrtí, která vždy vyhraje, je přece sám o sobě úžasným operním dramatem. Smrt, ta melodická, nádherná, kantilénová v úžasném hudebním kontrastu se smrtelníkem Oráčem, doplňuje rozhodčí sporu, sbor.

EMIL VIKLICKÝ

Přední osobnost hudební scény přelomu 20. a 21. století. Mezinárodně uznávaný jazzový pianista a hudební skladatel. Absolvent matematiky na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého z roku 1971. Jeden z nejúspěšnějších olomouckých rodáků hrál v 70. letech v orchestru SHQ Karla Velebného a v Super Quartetu s Jiřím Stivínem. V letech 1977–1978 studoval na Berklee College v USA. V současnosti hraje především spolu s Františkem Uhlířem a Laco Toppem v Triu Emila Viklického.

V opeře musíte najít drama. Když drama nenajdete, nemá smysl operu psát. Mě drama baví, baví mne psát operu, ale uvědomuji si, že tím ztrácím kus života. Proto dnes už víc než kdykoliv předtím přemýšlím, jestli se do psaní opery pustím, nebo upřednostním řadu koncertních nabídek.

Vaše opera Máchův deník aneb

Hynku, jak si to představuješ je prozatím poslední. Co chystáte nového?

Komorní operu na téma Máchových deníků si u mne před časem objednal Národní divadlo. Opera, která nevznikla lehce, měla premiéru v květnu roku 2003.

Velmi dlouho jsem hledal někoho, kdo by mi k této opeře napsal libreto. Všichni mě totiž upozorňovali, že to nebude jednoduché. A taky nebylo. Libreta se ujal Jochanan Kaldi. O Máchovi si nastudoval snad vše, neměl však tendenci lakovat vše na růžovo, a to byl kámen úrazu. Nina Vangelí, která operu režírovala, ji pak hodně seškrtala. Samozřejmě, že z toho nejsem nadšený. Máchův deník jsem komponoval jako komickou operu a rád bych ji někdy viděl celou tak, jak byla napsaná. Další námět na operu v hlavě mám, ale rozvíjel bych jej pouze na objednávku, další půlrok života navíc nemám. A rozhodně jej jen tak nesdělím, neboť dobré nápady se kradou.

Jediný kandidát: Peter Tavel

Jediným uchazečem o post děkana cyrilometodějské teologické fakulty je Peter Tavel. Jako jediný ze sedmi navržených kandidátů vyslovil souhlas s nominací na děkanskou funkci pro období 2014–2018.

„Nepřicházím s žádnou revoluční představou. Chci navázat na všechno dobré, co na fakultě funguje a čeho se podařilo dosáhnout v posledních letech, a reagovat na nové výzvy, které přicházejí nebo které můžeme v dohledné době očekávat,“ objasnil svou základní vizi vedoucí Institutu sociálního zdraví.

Svůj program představí 12. března při shromáždění akademické obce fakulty. Fakultní akademický senát bude šestého děkana v novodobé historii fakulty volit 19. března.

Tavel jako senátor bude rozhodovat sám o sobě. Potřebuje nadpoloviční většinu dvanáctičlenného senátu. (mav)

Univerzita má osm nových profesorů

Po několika měsících čekání obdržel jmenovací dekrety osm profesorů Univerzity Palackého.

S účinností od 1. března byli na návrh Vědecké rady Univerzity Palackého jmenováni Eliška Sovová, Čestmír Neoral, Jan Mareš, Kamil Vysloužil, Rostislav Večeřa a Jan Řídký. Na návrh Vědecké rady Masarykovy univerzity obdržel nejvyšší vědecko-pedagogický titul Ondřej Bábek, profesorské řízení na Univerzitě Hradec Králové úspěšně završil David Papajík.

Přednostka kliniky tělovýchovného lékařství a kardiovaskulární rehabilitace a proděkan kank lékařské fakulty Eliška Sovová byla jmenována v oboru vnitřní nemoci. Ve své odborné činnosti se věnuje zejména rizikovým faktorům a prevenci kardiovaskulárních onemocnění.

Odborný profil přednosty I. chirurgické kliniky Čestmíra Neorala zahrnuje specializaci na hrudní a břišní chirurgii, zejména se zaměřením na onkochirurgii, gastroenterochirurgii a miniinvasivní

chirurgii. Profesorský dekret obdržel pro obor chirurgie.

Jan Mareš je vedoucím Centra pro diagnostiku a léčbu demyelinizačních onemocnění, vedoucím likvorové laboratoře a zástupcem přednosty neurologické kliniky. Ve své výzkumné činnosti se zaměřuje na aplikaci nových biochemických markerů v diagnostice neurodegenerativních a demyelinizačních onemocnění. Za svou práci pro pacienty s roztroušenou sklerózou byl oceněn také Cenou Senátu Parlamentu České republiky. Byl jmenován profesorem v oboru neurologie.

Pro obor chirurgie byl jmenován Kamil Vysloužil, který se věnuje břišní chirurgii se zaměřením na chirurgickou léčbu onemocnění tlustého střeva a konečníku. Na olomoucké chirurgické klinice se mu podařilo vytvořit tým kolorektálních chirurgů, který provádí nejen komplexní chirurgickou péči o nemocné s kolorektálními onemocněními, ale i specializované vyšetřovací metody. Za monografii Komplexní léčba nádorů rekta mu byla udělena Cena rektora

UP a Maydlova cena České chirurgické společnosti.

Zástupce přednosty olomouckého ústavu farmakologie Rostislav Večeřa se ve své vědecké práci věnuje experimentální farmakologii přírodních a syntetických látek s hypolipidemickým působením. Jmenován profesorem byl v oboru lékařská farmakologie.

Jan Řídký, ředitel Fyzikálního ústavu Akademie věd ČR a vědecký pracovník Společné laboratoře optiky, byl jmenován profesorem v oboru aplikovaná fyzika. Zaměřuje se na experimentální částicovou fyziku a astrofyziku a jeho badatelské výsledky jsou součástí výsledků rozsáhlých špičkových experimentů v mezinárodních výzkumných střediscích CERN, Dubna nebo Pierre Auger Observatory.

Historik a člen katedry historie filozofické fakulty David Papajík se ve své vědecké činnosti specializuje na středověké dějiny, dějiny šlechty a regionální dějiny. Jako autor

významných knižních monografií je laureátem Ceny Josefa Pekaře v oboru historie i několika čestných uznání rektora Univerzity Palackého. Jmenován profesorem byl pro obor české a československé dějiny.

Ondřej Bábek, vedoucí katedry geologie přírodovědecké fakulty. Jmenován pro obor geologické vědy Masarykovou univerzitou, kterou absolvoval v roce 1992. V Brně se také v roce 2005 habilitoval a loni tam obhájil profesuru. S Masarykovou univerzitou intenzivně spolupracuje. V Olomouci přednáší sedimentální geologii. K jeho odborným zájmům patří stratigrafie (studium časoprostorových vztahů usazených hornin) a environmentální geologie, především problematika výskytu toxických kovů v říčních a jezerních sedimentech.

Z více než dvou tisíc akademických pracovníků Univerzity Palackého je nyní 26 profesorek a 155 profesorů.

Dekrety pro 85 nových profesorů na všech vysokých školách podepsal prezident Miloš Zeman 21. února na návrh vědeckých a uměleckých rad vysokých škol. Novým profesorům je předá ministr školství Marcel Chládek 21. března v pražském Karolinu. (mav, caf)

Rekonstrukce proměnila zasedací místnost ve slavnostní sál

Roční práce restaurátorů zcela změnila podobu velké zasedací místnosti rektorátu. Na jejich zdech jsou po několika desetiletích či stáletích znovu fresky. Historici umění o místnosti opět hovoří jako o slavnostním sále.

„Stav fresek nebyl znám, i když se jejich existence tušila,“ prohlásil profesor Ladislav Daniel z katedry dějin umění. Zabíleny mohly být zřejmě už v 19. století a odborníci o nich věděli jen díky sondám. „To, co fresky v minulosti poškodilo, byly především práce na zavedení elektřiny. Dělníci v té době nemuseli tušit, že pod bílou malbou ještě něco je,“ vysvětlil Daniel.

Pod rukama restaurátorů se z doby na přelomu renesance a baroka znovu vynořily arabesky ve špaletách a z 18. století rostlinné a figurální dekorativní motivy, které pokrývají všechny zdi. „Chybí jen tady uprostřed, kde byl krb, a tam v rohu, kde bývalo okno, co už je zazděné,“ ukazuje správce budovy Pavel Absolon na jediná místa bez výzdoby. Právě v místech krbu by měl být umístěn obraz prvního rektora obnovené univerzity J. L. Fischera.

Do rostlinných rozvilin jsou vloženy postavy ve shodě s postavami antických bohů ve štukách. „S naprostou

Restaurovaná zasedací místnost.

Foto: PAVEL KONEČNÝ

určitostí se nedá určit žádná z postav, i když můžeme říci, že se v čele místnosti objevuje postava, kterou lze ztotožnit s Pallas Athénou a mezi okny je patrně Venuše. A poškozené vyobrazení vozatajské skupiny může před-

stavovat Faethóna nebo Héliu – Apollóna – Foiba, nejpravděpodobněji je to ale Apollón,“ řekl o motivech Daniel.

Mezi nejstarší vyobrazení v sále patří dáblici s křídly, příšerky a postavíčky ve špaletách oken. Všechny mají

upozorňovat na zlé lidské vlastnosti nebo nebezpečí číhající na člověka.

„Fresky ve špaletách oken vznikly na přelomu renesance a baroka, já bych tipoval na začátek sedmáctého století. Ostatní výzdoba je z 18. století, s dosud

nevyjasněným vztahem k nástroji štukové výzdobě. Přesná datace není možná, pokud se nenajdou přesné souvislosti,“ objasnil Daniel.

Rekonstrukce za šest milionů korun se věnovala i nástroji malbě, na níž je vyobrazena Dáreiova rodina před Alexandrem. V minulosti již fresku restaurovali na počátku 19. století a v roce 1983, kdy byl zpevněn podklad.

„Před třiceti lety šlo o pevnost podkladu, omítku uvolněnou od prkeného stropu. Byla nutná její injekce a připevnění. Dnes je malba očištěna a jemně retušována. Na restaurovaných nástrojních štukových reliéfech bylo také doplněno poničené zlacení,“ nastínil Daniel.

Strop proboštského domu nechal na své náklady vymalovat František Ferdinand hrabě Oedt, děkan olomoucké kapituly v roce 1730. Malířské zakázky se ujal Karel František Antonín Töpper, který podle rytiny, zobrazující fresku ve florentském velkovévodském Palazzo Pitti od vůdčí osobnosti italského baroka Pietra Berrettiniho zvaného Pietro da Cortona, vytvořil svou verzi výjevu.

Při opravách byla rovněž vyměněna podlaha a slavnostní sál dostane rovněž nový nábytek.

Jako rektorát slouží bývalý proboštský dům od roku 1950. (caf)

Literární soutěž

Studenti-spisovatelé: Nepřipravte se o šanci!

Už jen tři týdny zbývají do uzávěrky 20. ročníku Literární soutěže pro studenty Univerzity Palackého. Nenechte své „papírové“ hrdiny uvězněné ve stole! Příběhy, verše nebo fejetony čekáme **do 31. března 2014** na adrese: Oddělení komunikace UP, Mgr. Lenka Skácelíková, Biskupské náměstí 1, 771 11 Olomouc. Obálku označte heslem **Literární soutěž**.

Podmínky: Autorský text o rozsahu: poezie (max. 5 básní), povídka (text do 10 stran) či fejeton. A to ve třech kopiích, na nichž bude uvedeno jméno autora, emailový a telefonní kontakt, fakulta, ročník a studovaný obor.

Autoři nejlepších prací získají finanční odměnu. Výsledky soutěže vyhlásí odborná komise v květnu 2014.

Literární soutěž Univerzity Palackého je tradiční klání, které každoročně vyhlašuje rektor univerzity. Zasláné práce hodnotí odborná porota složená z literárních vědců Katedry bohemistiky FF UP. Účastnit se mohou všichni studenti prezenčního bakalářského a magisterského studia ze všech fakult Univerzity Palackého. (Isk)

Ej, Janku!

Garant oboru muzikologie Jan Vičar vydal nové CD Ej, Janku!. Ve sborových skladbách v něm za účasti několika pěveckých těles stylizuje 40 lidových písní, které umně oděl do hudebního hávu.

Kompaktní disk začíná vtipným zpracováním nejjednodušších lidových popěvek, které spojuje jméno Káča. Jde o rozvernou koláž s využitím rytmiky i dalších doplňujících nástrojů. Vrcholem CD je úspěšná skladba Gurale, která je známá i v podání skupiny Čechomor. Vičar ji světil mužskému sboru Gentlemen Singers.

„Ke každé skladbě, ale i ke každému sborovému tělesu a jeho nahrávce mám intenzivní vztah. Za nahrávku titulní písně jsem například vděčný sbormistru Jiřímu Skopalovi a královéhradeckému dětskému sboru Jitro. I když trvá pouze jednu minutu a čtyřicet sekund, je intonačně a polohově natolik obtížná, že ji kdysi jako povinnou skladbu při sborové soutěži přijatelně zazpíval pouze jediný sbor,“ uvedl Vičar. Skladbu Ej, Janku! zkomponoval v roce 2006 a věnoval svému tehdy tříletému synovi.

Vičara přitahuje na lidových písních jejich přirozenost, životnost a zároveň formální vybroušenost. „Lidský hlas je nejpřirozenější, a proto nejkrásnější hudební nástroj. Sborový zpěv a cappella, který jeho možnosti násobí, je přitažlivý ze společenského i psychologického hlediska. Nějakou jeho světskou či duchovní hudební formu najdeme ve všech dobách a všude na světě,“ řekl Vičar.

Pedagog, hudební vědec a skladatel komorní a orchestrální hudby Jan Vičar působí také na Hudební fakultě AMU. Se sborovou tvorbou má bohaté zkušenosti, získal za ni spolu s interprety nejedno ocenění na různých festivalech i ve světě.

Nové CD se stopází přes jednu hodinu vyšlo v rozhlasovém vydavatelství Radioservis. Nazpíval jej Dětský pěvecký sbor Českého rozhlasu v Praze, Český chlapecký sbor Hradec Králové, Foerstrovo komorní pěvecké sdružení, Gentlemen Singers a královéhradecký dětský sbor Jitro, Smíšený pěvecký sbor KOS a profesionální vokální ansámbl Martinů Voices. (map)

Okno paměti

Odhalením jednoho ze zchovalých oken připomene pietní akt olomouckou synagogu vypálenou před 75 lety nacisty. Odehraje se ve středu 12. března v knihovně Centra judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových na filozofické fakultě.

V noci z 15. na 16. března 1939 pohltily plameny jednu z nejkrásnějších synagog na Moravě, která byla vystavěna podle projektu renomovaného vídeňského architekta a přerovského rodáka Jakoba Gartnera v tehdy módním orientálně-byzantském slohu. Honosná olomoucká synagoga vznikla v prostoru náměstí Marie Terezie (dnešní Palachovo náměstí) v letech 1895 až 1897 a sloužila prosperující židovské komunitě více než čtyřicet let.

„Ze všech oken se kouřilo, všechno bylo začouzené, dvě kopule byly spadlé, skrz okna byla vidět obloha, takže bylo zřejmé, že budova je bez střechy. Byl to prostě žalostný pohled. Kdykoli ucítím spálené dřevo, vždycky si na to vzpomenu. Žár vyrazil i barevná okna,“ vzpomínal na březnové ráno roku 1939 olomoucký rodák Petr Broch.

Šlo o chmurnou předehru mnohem tragičtějších událostí. Z Olomouce bylo pěti transporty odvezeno tři a půl tisíce

obyvatel židovského původu, z nichž se jen naprostý zlomek dožil konce války.

Ruiny olomouckého templu byly strženy roku 1941 a jen zážrakem se do současnosti zachovalo několik barevných vitráží původní stavby. „Jedno z menších oken bude instalováno a slavnostně odhaleno na půdě Centra judaistických studií jako připomínka pětasedmdesátého výročí vypálení olomoucké synagogy,“ uvedl za judaistické centrum Daniel Soukup. To si chce připomenout bohatou historií židovské komunity v Olomouci. Pietní akt začíná v 17 hodin. (map)

Olomoucká synagoga. Archivní foto: ŽIDOVSKÁ OBEC OLOMOUC

A tutta birra

Un signore che ho conosciuto qui direbbe che non è un caso se, nel corso delle mie peregrinazioni professionali, mi sia capitato di vivere in tre paesi che rivendicano, con orgoglio, il primato della birra migliore. Nel 1999 ero uno studente erasmus nella città di Heidelberg. Ero partito completamente astemio e fu lì che, sotto la spinta della curiosità e degli amici, assaggiai per la prima volta la birra: bionda, ghiacciata, leggermente amarognola. Quattro anni più tardi facevo il contadino a Oostkamp, nelle Fiandre occidentali. Non di rado le mie massacranti giornate si concludevano al bar, fra volti segnati da una indefinibile malinconia che solo Constant Permeke (1886–1952) ha saputo fissare sulla tela. Neanche a dirlo, si beveva birra: scura, forte e dolciastra. Del mio primo giorno a Olomouc, ero qui per il concorso da odborný asistent, ricordo con piacere il pranzo, condiviso con un'altra candidata e inaffiato da una birra artigianale schiumosa e torbida. – Il segreto della buona birra è il luppolo e noi produciamo quello migliore. Perché la birra deve essere innanzi tutto amara, amico mio – mi avrebbe detto Martin, dottorando ceco, qualche mese dopo.

Gli sorrisi e davanti ai miei occhi apparve il fantasma di Fons, il mio vecchio caposquadra fiammingo: – Cechi e tedeschi producono acqua sporca. Una vera birra è forte e le birre belghe, accidenti se sono forti.

A fargli da contrappunto il canuto Hans Eugen, la guida che portava gli studenti Erasmus in giro per la Germania: – Poveri belgi: si vantano d'aver inventato le patatine fritte, i cioccolatini e la birra. Peccato che le vere patatine siano americane, la vera cioccolata sia svizzera e la vera birra sia tedesca.

Ognuno il suo orgoglio, ognuno le sue ragioni, ognuno i sui stili: trappiste, hefe-weizen, pilsner. Non so proprio quale scegliere come mia regina e mi sento come Paride al cospetto di Era, Afrodite e Atena. Lo sguardo dei tre inquisitori mi incalza e affonda come una lama nel mio petto: – Ehi, ragazzi, restiamo calmi. Beviamoci su.

Francesco Bianco

lektor Katedry romanistiky FF UP

Pivo na plný plyn

Jeden pán, kterého jsem zde poznal, mi jednou řekl, že to, že jsem při svých profesních toulkách zavítal do tří zemí, z nichž každá hrdě prohlašuje, že právě u nich se produkuje to nejlepší pivo na světě, nemůže být náhoda. V roce 1999 jsem byl jakožto erasmovský student v Heidelbergu. Odjížděl jsem jako naprostý abstinents a až tam, pobízen zvědavostí a svými přáteli, jsem ochutnal své první pivo: světlé, ledové, lehce nahořklé. O čtyři roky později jsem pracoval jako dobrovolník na farmě v Oostkampu, v západních Flandrách. Nežrádka jsem svůj vyčerpávající den končil v baru, uprostřed tváří poznamenaných nedefinovatelnou melancholií, kterou jen Constant Permeke (1886–1952) dokázal přenést na plátno. Jistě není třeba zdůrazňovat, že jsme pili pivo: tmavé, silné a nasládlé. Rád vzpomínám na svůj první den v Olomouci, kde jsem se zúčastnil konkurzu na odborného asistenta. Zašli jsme si tehdy s další kandidátkou na oběd, který jsme zapili nefiltrovaným zakaleným pivem s bohatou pěnou. „Tajemstvím dobrého piva je chmel a u nás se pěstuje ten nejlepší. Kamaráde, pivo totiž musí být především hořké,“ řekl mi o pár měsíců později český doktorand Martin. Usmál jsem se na něj a před očima se mi zjevil duch Fonse, mého starého vlámského předa: „Češi a Němci vyrábějí brečku. Skutečné pivo je silné a belgická piva jsou sakra silná.“

Proti tomuto tvrzení se staví slova bělovlasého Hanse Eugena, průvodce erasmovských studentů po Německu: „Chudáci Belgičané. Chlubí se tím, že vymysleli smažené hranolky, čokoládové pralinky a pivo. Avšak ty pravé hranolky jsou americké, pravá čokoláda je švýcarská a pravé pivo je německé.“

Každý z nich má být na co hrdý, každý má své důvody, každý má své preference: klášterní piva, bavorská piva, anebo piva plzeňského typu? Nevím, které z nich si vybrat jako svého favorita, a tak trochu se cítím jako Paris v přítomnosti Héry, Afrodity a Athény. Pohled těch tří inkvizitorů mě stále pronásleduje a bodá jako nůž do prsou: „No tak, kluci, nehádejme se. Raději to zapijme.“

**MISTROVSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY**
v kombinaci deseti tanců 2014

22.3. Sportovní hala
UP Olomouc

Pořadatelé: Klub sportovního tance QUICK Olomouc, Český svaz tanečního sportu / Spolupořadatelé: Univerzita Palackého v Olomouci

www.desitka2014.cz

Jubileum profesora Josefa Anderše

Sedmdesáté páté výročí narození jednoho z nejvýznamnějších slavistů východní a střední Evropy, vysokoškolského učitele Univerzity Palackého v Olomouci, jednoho z mála předních ukrajinistů v České republice, profesora Josefa Anderše, DrSc. není jen prosté konstatování faktu, ale příznačná událost letošního roku.

Narodil se dne 26. března 1939 v české vesničce Malá Alexandrovka na jihu Ukrajiny, kde prožil své dětství. Rodinné prostředí vypěstovalo jeho celoživotní lásku a nadšení k české kultuře a k českému jazyku, přispělo k jeho široké slavistické orientaci. Předznamenalo i jeho cestu na filologickou fakultu Mečnikovovy univerzity v Oděse, kde v letech 1957–1962 studoval ukrajinistiku, rusistiku a slavistiku. Po úspěšném ukončení studia svou profesní dráhu nastoupil v Ústavu jazykovědy A. A. Potebni Národní akademie věd Ukrajiny v Kyjevě, kde studoval a pracoval až do roku 1992. Tam také obhájil v r. 1971 kandidátskou a v r. 1987 doktorskou disertační práci (učitelem mu byl významný jazykovědec Alexander Melničuk). Vedl oddělení slovanských jazyků a podílel se na autorství dvoudílného Česko-ukrajinského slovníku (Kyjiv 1988–89) (za tuto práci dostal akademickou cenu Ivana Franka) a obsáhlé Mluvnice češtiny (375 s., Kyjev 1992). Je autorem řady dalších slavistických prací, externě přednášel na Kyjevské národní univerzitě T. H. Ševčenka, v letech 1988–92 byl zástupcem hlavního redaktora lingvistického časopisu Movoznavstvo. V r. 1992 byl jmenován profesorem pro obor ruský jazyk.

Od roku 1992 pracuje na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, kam se na pozvání české vlády jako krajan přestěhoval s celou rodinou. V následujícím roce se habilitoval a úspěšně prošel profesorským řízením. Pracoval nejdříve na katedře bohemistiky a slavistiky, od r. 1995 se

stal profesorem ruštiny a ukrajinštiny na katedře slavistiky, čerstvě přejmenované z katedry rusistiky.

Pro působení na Univerzitě Palackého byl připraven jak studiemi, tak odbornou a publikační činností. V kyjevském období vyšly dvě monografie, jimiž se výrazně profiloval, a to Sémantická struktura dativu v češtině a v němčině (1975) a Typologii jednoduchých slovesných vět v češtině ve srovnání s ukrajinštinou (1987), která vyvolala kladnou odezvu i u českých lingvistů (H. Běličová, Slavica 1988, 2) a také v Bulharsku (Sapostavytelno ezykoznanie 1991, č. 1, Sofie).

V Anderšově příchodu na olomouckou slavistiku došlo k získání odborníka, který ji rozšířil o významnou složku, o ukrajinský jazyk – druhý co do velikosti v rodině slovanských jazyků. Srovnávací východisko má určitý význam v jeho působení na katedře slavistiky, a to nejen ve vědeckém a badatelském ohledu, ale především i v organizačním a pedagogickém, zejména ve vedení sekce ukrajinistiky, u jejíhož zrodu stál, a založení oboru Ukrajinská filologie na UP. Solidní slavistický základ prohlubován neustálým přihlížením ve vědecké i výukové činnosti především k českému, ale i k dalším slovanským jazykům.

Olomoucké období se vyznačuje i výraznou publikační aktivitou Josefa Anderše. Je autorem (i spoluautorem) více jak 80 titulů (celkově asi 200), jeho příspěvky zazněly na mezinárodních sjezdech slavistů (Bratislava 1993, Krakov 1998, Lublaň 2003) a četných dalších konferencích. Aktivně publikuje doma i v zahraničí statě i recenze, aktuálně reaguje na potřebu učebních textů k vysokoškolské výuce ukrajinštiny (Ukrajínština vážně i veselá, 1999, 2003; Česko-ukrajinské dialogy s jazykovou etiketou a vzory dokumentů, 1998; Ukrajinsko-česká a česko-ukrajinská konverzace, 2007), tvoří slovníky (Praktický česko-ukrajinský slovník. Ekonomika. Finance. Ob-

chod, ve spolupráci s L. Danylenkovou, 2000; Česko-ukrajinský slovník. Ekonomika. Finance. Obchod, ve spolupráci s L. Danylenkovou, 2004) aj. Zvlášť záslužná je jeho činnost při přípravě a organizaci mezinárodní konference Olomoucké sympozium ukrajinistů východní a střední Evropy, jejíž tradici v r. 2000 založil: její výsledkem jsou obsáhlé a pečlivě připravené sborníky v oblasti ukrajinského jazyka, kultury a literatury (celkem 7). Vedle pedagogických a badatelských aktivit se prof. Anderš věnuje další odborné činnosti: je členem oborové rady pro ruský jazyk a oborové rady pro srovnávací slovanskou filologii na FF UP, členem oborové rady pro polský jazyk na FF OU, členem Gramatické komise při Mezinárodním komitétu slavistů a členem výboru České asociace ukrajinistů. Je vyznamenán stříbrnou medailí Univerzity Palackého (1999).

K výbornému životnímu elánu, dobré náladě a skvělému smyslu pro humor bezvýhradně přispívá záliba profesora Anderše v aktivním sportu: pravidelně hraje odbíjenou a ve své obci Dolany u Olomouce se podílí na organizování volejbalových turnajů. Také je velmi vítán na všech studentských slavnostech jako nenahraditelný poklad ukrajinských, ruských a českých veršů, písní, dobrých vtipů a zajímavých příběhů ze života. Ani nedávná smutná událost – ztráta manželky nepodlomila optimismus profesora, nezměnila zájem o práci, vstřícnost a takt ke kolegům. Obdivuji jeho statečnost a nadhled.

Profesor Josef Anderš zaujímá ve slavistice výjimečné místo. Je široce znám a uctíván vědci ve mnohých evropských státech díky své vědecké práci, organizačnímu smyslu a lidským kvalitám. Jako jeho kolegyně jménem sekce ukrajinistiky si dovoluji popřát mu ke krásnému životnímu jubileu mnoho úspěchů, radostí, pevného zdraví, naplnění životních snů.

Uljana Cholodová

Sníh v červenci? Vítejte v Himálajích

Svět očima zkušeností studentů katedry rozvojových studií.

Probudit se v červencovém ránu a zjistit, že kolem vás přes noc nasněžilo, může být celkem šok. Když se ale člověk probere z předchozího snění a uvědomí si, že se nachází v 5000 m n. m. a že v indických Himálajích je to vcelku běžná záležitost, nezbyvá než přijmout chladnou realitu a pustit se do práce.

Toto studené ráno zahájilo další ze dnů, které jsem trávila výzkumem pro diplomovou práci o životě tibetských nomádů v Indii. Ti zde žijí již od 50. let v oblasti zvané Ladak v průměrné výšce kolem 4500 metrů. Na náhorní planině Kyan Tso však sníh mezitím pod prudkým vysokohorským sluncem téměř roztál a já se vydala ulovit rozhovor s jedním z nomádů. Měla jsem štěstí, zrovna probíhala každoroční vakcinace kozích stád a u rozhovoru se tak sešla téměř celá vesnice, i když jednotliví pastevci často odbíhali chytit kozu prchající před zákeřnou koupelí v očkovačím lázni. Rozhovor samotný však také

nebyl úplně jednoduchou záležitostí. Přestože překlad byl zajištěn zkušeným místním překladatelem spolupracujícím s občanským sdružením M.O.S.T., vzájemné porozumění byla věc druhá. Například pouhé zjištění počtu členů domácnosti se rovnalo hotové detektivní práci. Stejně tak bylo hádankou rozluštění názvu zvířete. Popis zvířete, které je větší než vlk, zakousne zvíře, vysaje mu krev a dokáže skolit i jáka, v mé mysli evokoval spíše představy upíra než levharta. Dle mého názoru však k místním nejnebezpečnějším zvířatům patří nomádští psi hlídající stáda před jakýmkoliv vetřelci.

I přes malé nepříjemnosti je poznání nomádského způsobu života obrovským zážitkem, protože kde si v Evropě můžete užít kontakt s přírodou a odlehlost tak, jako v těchto vysokohorských oblastech, nedostupných nejen pro turisty, ale často i pro běžné dopravní prostředky? V oblastech, kde si lidé místo televize užijí pohled na hvězdy, kde řeší spíše to, jestli jejich stádo přežije zimu, než jakou si koupit značku kabátu, a kde i cizince pozvou na čaj s mlékem (buď velmi sladký, nebo tradiční slaný – nic mezi) či domácí kozí jogurt. Už i tato místa se však více propojují s okolním světem, a hlavně u mladších roste touha po vzdělání a poznávání nových věcí. Pokud i vy toužíte po nových zážitcích, Ladak může být právě pro vás. A to i za přispění Univerzity Palackého v rámci mnoha stipendií, jako například Vavrouškovo stipendium katedry mezinárodních rozvojových studií či Mobility z prostředků EU.

Johana Krajčířová

Kde jsou ženy? aneb vedení univerzity nové, změna žádná

Nové vedení univerzity dalo svými prvními opatřeními jasně najevo, že internacionalizace je jednou z jeho priorit, stejně jako posilování vědy a výzkumu. Bez excelence se v připravovaném Evropském výzkumném prostoru neobejdeme, stejně jako bez dostatečné platformy vysoce kvalitních a mezinárodních srovnatelných studijních programů. Je zde ovšem ještě jedna z priorit organizace Science Europe (podrobněji viz *Science Europe Roadmap*), sdružující od roku 2011 největší evropské organizace vědy a výzkumu, které mj. mají zásadní podíl na financování vědy. Tou prioritou je oblast genderové rovnosti a další diversity.

Poslední číslo publikace Evropské Unie *She Figures 2012*, jež odpovídá na otázky po poměru zastoupení žen a mužů ve vědě v různých evropských zemích, nenabízí v tomto ohledu pro naši republiku příliš radostnou statistiku. Ve srovnání s ostatními zeměmi se zastoupení žen ve vědě u nás jeví jako podprůměrné, takřka jako nejhorší. Nepříliš optimistický obraz stavu naší vědy v tomto směru podporují nedávné výsledky monitorovací zprávy Národního kontaktního centra Ženy a věda, zařizovaného Sociologickým ústavem AV ČR. Závěry, vycházející z dat za léta 2001–2012, jsou opravdu alarmující: zastoupení žen ve vědě je nejnižší od roku 2001, a to přesto, že došlo k nárůstu počtu žen mezi studujícími, včetně doktorských programů. Publikace dále konstatuje značnou míru vertikální segregace: v rozhodovacích pozicích výzkumu a vysokého školství převládají muži, stejně jako mezi docenty a profesory.

Udělejme se nyní malou statistiku zastoupení žen a mužů ve vedení univerzity v posledních letech. Mezi sedmi osobami, představujícími nyní nejvyšší vedení univerzity (rektor a prorektorři), nacházíme jen dvě ženy, jejich zastoupení tedy činí 28 procent. V letech 2010–2013 se v čele univerzity (rektor a prorektorři) vyskytovaly rovněž dvě

ženy (25 procent), v letech 2006–2009 zde vidíme opět dvě ženy (ovšem míra jejich zastoupení činila 33 procent). Jako by ženy měly – nějakou nepochopitelnou tradici – vyhrazeny právě jen tyto dvě pozice – i za rektorky Jany Mačákové v letech 2003–2006 byly v prorektorském týmu dvě ženy, jenže vzhledem k tomu, že v čele univerzity stála žena, činilo zastoupení žen ve vedení univerzity dnes už neuvěřitelných 50 procent.

Chceme-li sestoupit k jednotlivým fakultám, zastoupení mužů a žen v jejich vedení se od toho univerzitního příliš neliší. Mezi současnými osmi děkany se vyskytují dvě ženy (25 procent), v letech 2010–2013 měla univerzita tři děkanky! a pět děkanů (37,5 procent), v letech 2006–2009 nacházíme v čele fakult opět dvě ženy (33 procent), v letech 2003–2006 patřil děkanský post jen jedné ženě (14 procent).

Jaké srovnání nám nabídne statistika současných nejvyšších vedení fakult (děkanské a proděkanské posty)? I zde můžeme potvrdit stagnující stav – podíl žen v nejvyšších funkcích všech osmi fakult činí v průměru 27,5 procenta. Nejvyšší mírou se podílejí ženy na řízení fakulty lékařské (celkem tři – 43 procent), následuje CMTF se dvěma ženami (40 procent). Po dvou ženách (opět ono magické číslo dvě) v čele fakult nacházíme na FF a PdF (33 procent) a rovněž PF (29 procent). FZV (25 procent) a FTK

(17 procent) s jednou ženou ve vedení fakulty pole takřka uzavírají. Zbývá PříF, která neobsadila žádnou ženou ani post děkanský, ani posty proděkanské. Jako by i na tomto poli zastoupení žen kopírovalo výsledky zjištěné Národním kontaktním centrem Ženy a věda: nejnižší je zastoupení žen mezi výzkumníky v podnikatelském sektoru a technických vědách a jejich počet nadále klesá, naopak lékařské vědy představují jedinou disciplínu, kde je zastoupení mužů a žen mezi vědci vyrovnané a kde podíl žen neustále roste.

Science Europe Roadmap, naznačující, jakým směrem se bude pohybovat evropská excelentní věda v příštích letech, bez rozpaků hovoří o genderové nerovnosti jako o jasné a prokazatelné danosti, dokumentované v celé řadě odborných studií. Ženy jsou nerovně zastoupeny v rozhodovacích procesech, inkluzivní politika a procesy v určitých rámcích studia a ve financování jsou nedostatečné, převažuje „mužské“ jako norma vědeckých znalostí a metod. Výhody z této situace si neodnáší nikdo, ani společnost jako celek.

Otázka tedy nezní, jestli by ženy měly mít vyšší zastoupení ve vedení univerzity a fakult, otázka zní, jestli výše uvedené informace vůbec někoho znepokojí.

Radmila Švaříčková Slabáková
Katedra historie FF UP

ŽURNÁL Univerzity Palackého

Vychází každé druhé pondělí | Registrace: MK ČR E 12524, ISSN 1804-6754
Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc | IČ: 61989592
Předseda redakční rady: Petr Bilík | Vedoucí redakce: Pavel Konečný
Redakce: Biskupské nám. 1, Olomouc | Telefon 585 631 155 | E-mail: zurnal@upol.cz
Tisk: Tiskárna Budík Grafika, s. r. o. | Náklad 3 000 ks
VYTÍŠTĚNO NA RECYKLOVANÉM PAPIRU

**POTKÁME SE
U MODRÉHO KONTEJNERU**

Táhnout stokilového chlapa po křehkém ledu není žádný med

MARTIN VIŠŇA
TOMÁŠ KASAL

Šest vysilujících dní plných náročných záchranných prací a všudypřítomného chladu a vlhka mají za sebou studenti prvního ročníku oboru Ochrana obyvatelstva na fakultě tělesné kultury. Na Lipenské přehradě absolvovali intenzivní kurz zaměřený na záchranu tonoucího ze zamrzlé vodní hladiny.

Přesun v zasněženém terénu pomocí sněžnic, slaňování ze čtyřiceti metrů, noční orientační závod v neznámé krajině, plavání pod ledem a především samotný praktický nácvik záchranné akce, tím vším si museli olomoučtí studenti ve druhé polovině února u největší české vodní plochy projít.

Den začínal během a koupeli v přehradě, následovala snídaně a po ní samotný výcvik. Teoreticky i prakticky se studenti seznamovali se záchrannými pomůckami, učili se práci s mapou a buzolou nebo resuscitaci, zkoušeli si bezpečný pohyb na ledě.

„Led nebyl moc tvrdý, dva dny dokonce bylo tak hezky, že nešlo poznat, že je únor. O to lepší ale byly podmínky pro náš výcvik. Museli jsme být opatrní, přemýšlet o rozložení sil. Když jsme pak jen v helmě a v normálním oblečení, teplácích a mikině, podplavávali led, poznali jsme, co cítí člověk, který se propadne do ledové vody, což je situace, která může reálně kdykoliv nastat,“ uvedla jedna z absolventek kurzu Renata Studená.

Další lahůdkou bylo plavání pod ledem. Pět metrů není na suchu nic moc, ale pod ledovou krustou je to úplně jinak. A navíc – tentokrát žádný neopren nebo suchý oblek. Jen mikina či tričko, kalhoty a tenisky. Tak studenti nejlépe zjistí, jak se cítí člověk, když spadne do ledové vody. „Měla jsem strach, i když jsem měla helmu a záchranáři mě jistili na laně. Ale nepřipustila jsem si, že bych to nedala,“ světila se Jana Trčková.

Záchrana na ledovém Lipně v podání olomouckých studentů.

Foto: ZBYNĚK JANEČKA

Nevzdali, i když potili krev

Renata si prý nemyslela, že by se někdy v ledové vodě koupala. Vlastně vůbec netušila, jak náročný kurz bude. „Jeli jsme naplno, až na krev, nešetřili nás. V duchu jsem si říkala, kdy se asi objeví někdo, kdo to vzdá, ale takový nikdo nebyl. Jeli jsme tam dobrovolně a myslím, že na nás bylo vidět, že si chceme všichni všechno vyzkoušet, protože taková příležitost se už nemusí opakovat,“ vysvětlila pravačka.

Zároveň přiznala, že si užila i pořádnou dávku strachu. „Nebojím se výšek, ale když jsem vylezla nahoru a měla se slanit ze čtyřiceti metrů, tak mi dělalo opravdu velký problém přelézt zábradlí. Sranda byl vlastně i orientační běh, kdy jsme bloudili v lese, protože řada z nás pracovala s buzolou poprvé. Navíc nám dosvítla baterka a padla hustá mlha. To jsme se fakt báli. Místo sedmi

kilometrů jsme ušli tak šestnáct,“ vzpomněla Studená s úsměvem.

Utopený záchranář nepomůže

Největší nervy a vypětí sil studentům přinesla závěrečná záchrana tonoucího ze zamrzlé hladiny, který se topil zhruba sto metrů od břehu. Záchranné týmy se musely k figurantovi připlazit po tenkém ledu a dopravit ho na břeh. Tam následovala resuscitace.

„Jak už bylo týden hezky, při cestě zpět ke břehu led dost praskal. Báli jsme se, že nám sjede do vody i se žebříkem, už jen táhnout žebřík a na něm stokilového chlapa v oblečení nasáklém vodou bylo pro tým složený ze dvou holek a dvou kluků dost složité. Také resuscitace je poté, co vyleze z ledové vody, mnohem těžší, než když ji cvičíte ve škole,“ popsala napjaté chvíle Studená.

Zachraňovaným se přitom nedobrovolně stal i jeden z jejich spolužáků, jehož bunda nasála tolik vody, že se začal topit také. „Pochopili jsme, že je důležité myslet v prvé řadě na sebe, na své zdraví, abychom se neohrozili, a pak až myslet na záchranu druhého. Když se utopíme, nikomu nepomůžeme,“ vysvětlila studentka.

Seminář s profesionály

Jedním z vrcholů kurzu byla také účast na mezinárodním semináři Vyproštění – záchrana ze zamrzlé vodní plochy. Kromě olomouckých studentů tu svou práci a dovednosti prezentovali záchranáři z celých jižních Čech, ale také Polska, Německa a Rakouska. Za absolvování semináře i celého kurzu obdrželi studenti certifikáty.

„Neznamená to, že jsme teď záchranáři, to z vás nikdo za týden neudělá. Jsou to ale potvrzení, že jsme prošli

výcvikem, který absolvují speciální záchranáři. Nikdo z nás dosud nezažil, že by se někde propadl a musel bojovat o život, takže se teď na všechno díváme jinak. I kdybych po škole nebyla záchranářkou, tak už vím, jak se mám zachovat. Dřív jsem chodila na zamrzlé plochy bez nějakých pomůcek, bodců, ale teď bych si je fakt vzala, protože už vím, že není sranda se z ledové vody dostat,“ zhodnotila přínos Studená.

Šéf základny Vodní záchranné služby v Dolní Vltavici Milan Bukáček si přístup a nasazení studentů pochvaloval. Má s tím své zkušenosti, protože obdobný výcvik zde prodělávají i posluchači oboru Zdravotnický záchranář z Jihočeské univerzity. „Pro olomoucké studenty, kteří jsou teprve v prvním ročníku, to byl opravdový křest. Nicméně zvládli to, jejich přístup byl téměř vzorový,“ pochválil je Bukáček.

Nejen vodní záchranářství

Kurz záchran ze zamrzlé vodní plochy se konal díky evropskému projektu Problémy bezpečnosti 21. století a ochrana obyvatelstva, jehož cílem je inovace studijního programu Ochrana obyvatelstva, a to včetně materiálně-technického zabezpečení.

Praktické kurzy a odborné stáže jsou přitom nedílitelnou součástí studia „ochranářů“. V únoru studenti absolvovali také stáž na stanicích Horské služby v Beskydech, v červnu se pak vrátí na Lipno na kurz technických sportů. „Na jaře bychom chtěli uspořádat kurz, kde by si studenti vyzkoušeli možnosti převozu pacienta pomocí vrtulníku,“ nastínil plány Zdeněk Melichařík z katedry aplikovaných pohybových aktivit, která obor Ochrana obyvatelstva garantuje.

Kanoisté připravují studii pro umělý kanál v centru Olomouce

Kanoistický oddíl SK UP Olomouc udělal významný krok za svým snem, jímž je vybudování umělého vodáckého kanálu ve městě. Od magistrátu získal dva roky času na vypracování studie proveditelnosti pro úsek Mlýnského potoka u Šantovky.

Kanál má nejen zlepšit podmínky pro zdejší kanoisty na ještě vyšší výkonnostní příčku, ale využít by jej mohla i nevodácká veřejnost.

„Intenzivně jsme vyhodnocovali vhodné lokality s ohledem na spád toku, majetkoprávní vztahy i souvislosti s územním plánem, kde by bylo možné vytvořit areál s divokou vodou. To je to, co nám zatím chybí, naši členové musí za tréninkem na divokou vodu dojíždět velice daleko. Jako ideální se ze všech těchto důvodů jeví úsek Mlýnského potoka u Šantovky,“ uvedl trenér a mistr světa Robert Knebel. Zdůraznil, že olomoucký oddíl dokáže dlouhodobě vychovávat špičkové sportovce a může se pochlubit úspěšnou prací s mládeží. S lepšími podmínkami by výsledky mohly být ještě viditelnější. Pokud se podaří nápad realizovat, v Olomouci by se mohla konat například akademická mistrovství světa.

Sportovci musí za divokou vodou dojíždět

„Klub má padesátiletou tradici, přivezli jsme na tisícovku medailí z mistrovství České republiky. Protože nám ale divoká voda v Olomouci chybí, každý víkend musí kanoisté trávit mimo město. Na tréninky jezdíme například do Českých Budějovic, Prahy či středních Čech, ale také do zahraničí,“ přiblížil podmínky člen výboru oddílu a český reprezentant Tomáš Slovák.

„Dojíždění je náročné časově i finančně. Například úspěšní slalomáři v dospělém věku z Olomouce přecházejí jinak, protože tady nemají dostatečné podmínky pro vrcholový sport. Kanál by navíc využívali nejen sportovci,“ uvedla medailistka z loňského mistrovství světa v raftingu na Novém Zélandě Michaela Kratochvílová.

Radnice vyčká s úpravami toku

Kanoisté svůj záměr představili vedení magistrátu. „Požádali nás, abychom na čas pozdrželi původní záměr vybudovat v tomto místě balvanitý skluz. Ten by totiž budoucí využití lokality jako soutěžního a tréninkového

kanálu znemožnil,“ vysvětlil náměstek primátora Jan Holpuch. Podle něj sportovní areál tohoto typu by pomohl nejen sportovcům samotným, ale rozšířil by potenciál centra města jako atraktivního místa. Radní proto myšlenku přebudování jezu u Šantovky zatím odloží a počkají do vypracování studie.

„Z pohledu ochrany živočichů v tom zdržení není žádný problém, migrace vodních živočichů je v tuto chvíli beze zbytku vyřešena obnoveným průtokem v říčním rameni kolem Domoviny,“ doplnil vedoucí odboru životního prostředí olomouckého magistrátu Petr Loyka.

Podle Slováka probíhá celá řada jednání s dotčenými institucemi. „Snažíme se myslet na všechny možné sporné body a řešit je. Počítáme s tím, že místo bude zajímavé nejen pro vodáky, ale i nevodáckou veřejnost. Olomoučané i návštěvníci města by tam mohli pasivně i aktivně trávit volný čas. Další aktivitou by mohla být výuka pohybu v divoké vodě pro zástupce složek integrovaného záchranného systému,“ doplnil Slovák. Cílem je vypracovat projekt, který bude životaschopný a bude mít šanci na získání finanční podpory ze strany ministerstva školství. (srd)

Fakulty změří síly na lanech i v myšlení

Koncem dubna by měla být známá odpověď na otázku, která se tu a tam objeví v univerzitních kuloárech – která fakulta je nejlepší? Rozřešení přinese Soubor fakult, který pořádá Lanové centrum Proud ve spolupráci s fakultou tělesné kultury. Na vítězný tým čeká stipendium tři tisíce korun.

Soubor fakult vychází z dobrodružné týmové soutěže Expedice Karakoram, kterou lanové centrum připravuje pro školáky i veřejnost již desátým rokem. „Pro velký zájem vysokoškoláků jsme se rozhodli vytvořit jako součást expedice také klání mezi fakultami, v němž mají studenti Univerzity Palackého možnost poměřit své síly s kolegy z ostatních fakult. A protože vím, že soutěživý duch rozhodně nechybí studentům fakulty tělesné kultury, rozhodli jsme se na ně obrátit jako první,“ osvětlila Martina Klimešová z lanového centra.

Fakulta nakonec přijala soutěž za svou a děkan Zbyněk Svozil ji zařadil svým jménem a přislíbil třítisícové stipendium pro vítěznou šestici. Podle Martina Kučery, který soutěž za fakultu koordinuje, se však potenciální účastníci nemusejí bát, že by výhra zůstala v Neředíně.

„Pokud nejste lanově zdatní, neměli byste se nechat odradit, protože nepůjde pouze o klání na lanech. Připraveny budou i soutěže na zemi, ve kterých více než mrštnost těla bude hrát roli mrštnost myšlení,“ uvedl Kučera.

Odměněna bude také kreativita týmů. „Specialitou bude možnost soutěžit v kategorii Crazy team, kdy jejich úkolem bude přijít v co nejkreativnějším ‚balení‘. O tom, který tým získá poukaz na soukromou grilovací party, pak rozhodne hlasování na facebooku lanového centra,“ dodala Klimešová.

Soubor fakult rozčeří dění na univerzitě od 22. do 24. dubna. Šestičlenné týmy z fakult se mohou přihlásit na webových stránkách lanového centra. Startovné 900 korun za tým, tedy 150 korun na osobu, slouží k úhradě nákladů dobrodružné soutěže. Na všechny účastníky přitom po každém soutěžním dni čeká ještě afterparty u ohně. (vim)

Stane se

■ pondělí 10. března (20:30)
 Projekce nejúspěšnějšího dokumentu loňského roku **The Act of Killing**. Snímek se ohlíží za nejbouřlivějšími lety novodobé Indonésie. Filmový sál UC UP

■ úterý 11. března (13:15)
 Vzdělávací akce **EU na rozcestí: palčivé problémy evropské integrace** se zúčastní hosté JUDr. Pavel Telička a doc. JUDr. Pavel Svoboda. Posluchárna 1.49, tř. Svobody 26

■ úterý 11. března (15:30)
 Projekce dokumentu **Letní pastviny**, který zachytil každodenní život mladé nomádké rodiny v Tibetu. Projekci uzavře vyprávění Johany Krajčírové o pobytu mezi tibetskými nomády v Himálaji. Velká posluchárna Teoretických ústavů LF UP

■ úterý 11. března (19:00)
 Přednáška horolezkyně **Diny Štěrbové: ČO-OJU – ženský prvovýstup**. V roce 1984 společně s Věrou Komárkovou jako první ženy vylezly šestou nejvyšší horu světa Čo-Oju. Vstupné 70 Kč. Kaple Božího Těla

■ středa 12. března (18:00)
Absolventský pěvecký koncert Anny Doležalové. Zazní výběr z děl A. Scarlattiho, W. A. Mozarta, V. Nováka, A. Dvořáka. Klavírní doprovod Lena Pulchertová. Kaple Božího Těla

■ středa 12. března (19:30)
Perličky na dně. Pět filmových příběhů na motivy povídek Bohumila Hrabala. Filmový sál UC UP

■ čtvrtek 14. března (19:00)
Reprezentační ples Právnické fakulty UP. K tanci zahraje skupina L.I.F. Vstupné 250 Kč. Vstupenky jsou k dispozici na děkanátu PF UP. NH Olomouc Congress, sál Evropa

■ pondělí 17. března (20:30)
Čaroděj Oz. Soubor filmů umožní nahlédnout do oblasti undergroundové kinematografie 80. let. Filmový sál UC UP

■ úterý 18. března (19:00)
 Přednáška cestovatele **Rudolfa Švaříčka: Bhútán**. Vstupné 70 Kč. Kaple Božího Těla

■ středa 19. března (19:30)
iShorts: Zkrátka sranda. Spousta vtipů, legrace a pitomostí z celého světa v kratásech, abychom té srandy stihli co nejlípe! Umělecké centrum UP, filmový sál

■ sobota 22. března (19:00)
Rekreflám 2014 – Otevři a uvidíš... XXI. výroční ples Katedry rekreologie FTK UP pořádají studenti. Clarion hotel Olomouc (Isk)

Inaugurace

Složením slibu a převzetím zlatého řetězu jako dokladu důstojnosti a práv Univerzity Palackého byl 5. března do své funkce slavnostně uveden rektor Jaroslav Miller. Inauguraci spolu s ním absolvovali v Arcibiskupském paláci i děkani pěti fakult.

„Jsem velmi pyšný na to, že mohu stát včele tak vynikající, veliké, starobylé a vznešené instituce, jakou Univerzita Palackého je. Musím si to mnohokrát denně opakovat,“ řekl Miller. Za hlavní cíl svého čtyřletého působení považuje nalezení smysluplné a společnost obohacující cesty, po níž by mělo druhé nejstarší vysoké učení v Česku kráčet.

Do funkcí byli zároveň slavnostně uvedeni i děkani pěti fakult. Děkan filozofické fakulty Jiří Lach a fakulty tělesné kultury Zbyněk Svozil zahájili v únoru svá druhá funkční období. Naopak děkan přírodovědecké fakulty Ivo Frébort a pedagogické fakulty Čestmír Serafín jsou v děkanském křesle nováčky. Inaugurace se týkala i děkana fakulty zdravotnických věd Jaroslava Vomáčky, který ji vede od března loňského roku. (srd) Foto: PAVEL KONEČNÝ

Majáles a ½maraton – bez dobrovolníků by to nešlo

S blížícím se jarem se pomalu ale jistě připravují dvě z největších událostí letošního roku v Olomouci – květnový majáles a Olomoucký ½maraton. Ačkoli se v prvním případě jedná o svátek studentský a kulturní a ve druhém o největší sportovní podnik ve městě, jsou obě akce neodmyslitelně spjaty také s univerzitou.

Majáles univerzita organizuje a zaštiťuje, v případě půlmaratonu je pak jeho hrdým patronem. Obě akce však mají společnou ještě jednu věc, nelze si je představit bez studentů. Nejen v pozici návštěvníků, fanoušků či závodníků, ale především v roli

dobrovolníků, které spojuje zápal či chuť vyzkoušet si něco nového. Ačkoli by se mohlo zdát, že je to příliš malá „odměna“ na to, aby se do podobného podniku pustili, opak je pravda a jen v případě těchto dvou akcí se jedná o stovky dobrovolných pomocníků z řad univerzity.

„Kdybych řekla, že mi Majáles dal hodně, je to pořád slabé slovo. Jsem hrozně vděčná, že jsem toho mohla být součástí. Nechci hodnotit Majáles jako takový, přestože si myslím, že byl brilantní. Od sbírání nedopalků ze Zbrojnice přes malování kdečeho až po kolektivní držení zábran při koncertu. Každá jedna minuta, kterou

jsem mu věnovala, stála za to,“ vzpomíná studentka právnické fakulty Ivana Procházková, která se do organizace majálesu pustila loni poprvé a letos v tom s nadšením pokračuje. Celkem se při tom do organizace majálesu v loňském roce zapojilo na pět desítek studentů. A nejinak tomu bude letos v úterý 6. května.

Ještě větší počet studentů-dobrovolníků je spojen s červnovým ½maratonem, kdy lze podél trati potkat více než stovku studentů, ale i zaměstnanců univerzity napříč všemi osmi fakultami. „Mám moc ráda tu atmosféru maratonu, kde buď zajišťujeme bezpečnost na trati, nebo

pomáháme na občerstvovacích stanicích. Možná to bude znít pateticky, ale svým způsobem má člověk pocit jakési vnitřní hrdosti, že u toho může být,“ říká Barbora Kristová, studentka rekreologie. Letošní jubilejní pátý ročník největšího běžeckého podniku na Moravě se uskuteční v sobotu 21. června. (mar)

✱ Chcete-li získat bližší informace o tom, jak se zapojit do organizace **Majálesu** Univerzity Palackého, pište na ondrej.martinek@upol.cz.
 ✱ Máte-li zájem stát se dobrovolníkem na **Olomouckém ½maratonu**, pište na honza.grenge@gmail.com.

UNIVERSITAS PALASCAKIANA

Mediální obraz univerzity v odrazu zpětného zrcátka tiskového mluvčího Radka Palašáka

„Rozsvítím náměstí a budu jednat o poště,“ slibuje nový primátor Olomouce Martin Major. Absolvent olomoucké právnické fakulty v čele radnice vystřídal Martina Novotného, který se rozhodl dát přednost práci poslance. Major není mimo jiné spokojený s osvětlením Horního náměstí. **(5plus2, Aktuálně, České noviny, Český rozhlas, ČT24, Lidovky, MF Dnes, Parlamentní listy, Týden | 1.–4. 3.)** **Nebylo by ale příliš složité najít jiná zákoutí Olomouce, které je třeba „rozsvítit“.** ■ V olomouckém arcibiskupském paláci se slavnostně ujal své funkce rektor UP. Po slibu, že bude hájit všechna práva univerzity, se začala symbolicky psát nová kapitola v dějinách nejstarší vysoké školy na Moravě. Jedním z prvních kroků Jaroslava Millera je nabídka stipendií ukrajinským studentům. **(Český rozhlas, Deník, První zprávy, Vysoké školy | 5. 3.)** **Univerzita totiž nemá jen práva, ale i povinnosti.** ■ Badatelé z Centra regionu Haná dokončili rozsáhlou vědeckou práci, která přispívá k poznání složitých dědičných informací pšenice. Olomoučtí vědci tak výrazně přispívají k řešení otázky, jak vyšlechtit odolnější a výnosnější odrůdy pšenice seté, která hraje klíčovou roli ve výživě lidstva. **(Česká média, MF Dnes, První zprávy, Science World, Technet | 26.–28. 2.)** **Alma mater – matka živitelka.** ■ O přípravu festivalu AFO se starají od nejnižších pozic až po top management pouze studenti. A rozhodně to není žádná amatérská práce. Naopak všichni podávají nadmíru

profesionální výkony. Alespoň to tvrdí ředitel festivalu Jakub Korda. **(5plus2 | 21. 2.)** **Dvacet tisíc studentů je ohromný potenciál. Uvést ho do pohybu ale dokáže jen silný motiv.** ■ Poslední únorový týden se Olomouc proměnila v dějiště mezinárodní kartografické konference. Sjely se na ni zhruba tři stovky účastníků z více než 20 zemí světa. Kromě špiček v oboru byla na Haně k vidění téměř osmimetrová turistická mapa Moravy nebo mapa ČR ve velikosti poštovní známky. **(Deník, Haló noviny, MF Dnes, Novinky, První zprávy | 28. 2. – 3. 3.)** **Také díky univerzitním kartografům umí Olomouc na mapě najít čím dál tím více lidí.** ■ Lucie Doležilová, studentka nizozemštiny na UP, absolvovala spolu s dalšími českými studenty CSR Akademie. Principy CSR (Corporate Social Responsibility) se zabývala i ve své diplomové práci. „Tři čtvrtě roku jsem bydlela v Belgii a tam jsou například s konceptem fairtrade výrobků mnohem dál než my. Najdete je v každém obchodě i v malém městě, pro Belgičany je to naprosto přirozená věc,“ dodala Doležilová. **(iHNed | 21. 2.)** **Přirozenosti věci by nejvíce prospělo, kdybychom tomu říkali jinak než „sí es ár“.** **Anebo tomu neříkali vůbec nijak a prostě se chovali odpovědně.** ■ Čtrnáct studentů fakulty tělesné kultury se zúčastnilo šestidenního kurzu záchrany tonoucích na Lipně. Součástí výcviku, který studenti prvního ročníku oboru Ochrana obyvatelstva absolvovali, bylo i plavání pod ledem. **(MF Dnes | 28. 2.)** **Letos jsme si zimy příliš neužili, ale i tak slibuji, že už o sněhu a ledu v Žurnálu psát nebudeme. Za čtrnáct dní totiž vyjde první jarní číslo. Tak se těšte!**

